

ЗВІТНІСТЬ ЩОДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

В останні роки стала очевидною необхідність цілеспрямованих дій щодо пошуку балансу між високою ефективністю сільського господарства та прийнятним впливом на навколишнє середовище. Такі цілі, як збереження та поліпшення родючості сільськогосподарських земель, нівелювання екологічного впливу на біосферу, екологічно чиста сільськогосподарська продукція вже давно включені до продовольчої політики Євросоюзу. Інформаційним підґрунтям дієвих рішень щодо зазначених питань є чітко вибудована ієрархія звітності сільськогосподарських товаровиробників. Інтеграція української звітності з європейською є лише питанням часу та вимагає подальших досліджень у сфері формування та узагальнення екологічних показників діяльності аграрних виробництв.

Звітність щодо екологічної політики (environmental policy statement) – це метод формування показників впливу діяльності фермерського господарства чи представників великого агробізнесу на навколишнє середовище[1]. На перший погляд, набір звітних форм може справити враження узагальнених показників, які не мають конкретної інформаційної цінності. Однак, європейський досвід показує, що формування такого типу звітності є дієвим способом стимулювання сільськогосподарських товаровиробників до впровадження заходів з екологічної безпеки. Як мінімум, формування даних такого виду звітності навіть на мікропідприємствах ініціює діяльність суб'єктів господарювання у сфері охорони навколишнього середовища.

EPS (environmental policy statement) складається з декількох конкретних звітних форм. Вони відображають загальний опис діяльності підприємствз найважливіших екологічних питань. EPS також містить інформацію щодо дотримання нормативних екологічних вимог європейського законодавства, постійного вдосконалення та управління. Незважаючи на те, що ці твердження мають узагальнений характер, існує велика кількість можливостей для персоналізації та створення такого набору звітних показників EPS, якийоб'єктивно відображає індивідуальні цінності та цілі кожного сільськогосподарського товаровиробника.

Звітність щодо екологічної політики (EPS) є частиною системи управління навколишнім середовищем (EMS). EMS – це загальноприйнятий європейський системний підхід до прийняття екологічних рішень. Він спрямований на формалізацію процесів і процедур та інтегрування різних аспектів діяльності сільськогосподарського підприємства в єдиний узгоджений план.

Процес EMS був розроблений для промисловості і є звичним явищем у виробництві у всьому світі. Однією із найбільш відомих систем є ISO 14001 [2], яка передбачає сертифікацію діяльності підприємства третьою стороною та офіційний аудит. Оскільки вітчизняні сільськогосподарські підприємства стають більшими за розміром та складнішими в організаційній структурі, а топ-менеджери перекладають управлінські обов'язки на позиції нижче, вважаємо, що у сільському господарстві України доцільно впроваджувати аналогічний систематичний метод

«екологічного» управління. У європейській практиці існують нормативи, розроблені для сільського господарства, які дають можливість імплементувати систему екологічного менеджменту у практичну діяльність.

Зазначена політика передбачає здійснення всіх видів діяльності таким чином, щоб мінімізувати екологічний вплив, зберігати природні ресурси та забезпечувати ефективне управління навколишнім середовищем. Європейське законодавство поступово і постійно трансформується з метою оптимізації системи екологічного менеджменту.

Основні положення звітності з екологічного управління містять інформацію щодо:

- інтеграції екологічних принципів у практику роботи підприємств; інформування працівників про застосовування екологічних норми та вимог;
- забезпечення ресурсів, необхідних для господарювання відповідно до діючих екологічних норм та вимог;
- розробки екологічних цілей і завдань та вжиття заходів для їх досягнення;
- запобігання забрудненню, мінімізації відходів; сприяння ефективному використанню інноваційних екологічних технологій та практик.

З метою наповнення такого інформаційного базису пропонується перелік основних запитань, на які має дати відповідь система окреслених звітів. Передусім це такі запитання: Яку якість життя ви прагнете мати і як ваше підприємство допоможе досягти цього? Чи існують у вашому регіоні екологічні проблеми, у контексті яких агробізнес сприймається негативно? Які існують «вузькі місця» у вашій діяльності, що мають негативний вплив на навколишнє середовище? Які питання з екологічної безпеки ви вважаєте пріоритетними у перспективі одного, п'яти, двадцяти років? Які заходи щодо врегулювання екологічних проблем є заплановані у короткостроковій та довгостроковій перспективі?

Постійне підвищення ефективності управління через систему звітності EPS, дотримання нормативних актів та екологічних вимог дає свої позитивні результати та однозначно є прийнятним для імплементації у практику роботи українських сільськогосподарських товаровиробників.

Список використаної літератури:

1. *Developing an Environmental Policy Statement for a Farm or Ranch.* (2019) Livestock and Poultry Environmental Learning Community. Retrived from: <https://lpelc.org/developing-an-environmental-policy-statement-for-a-farm-or-ranch-curriculum-materials>.
2. *ISO 14001 – Environmental Management Systems – internal auditor training.* (2019). [www.sgs.com](https://www.sgs.com/en/training-services/management-systems-and-standards/environmental-management/iso-14001-environmental-management-systems-internal-auditor-training). Retrived from: <https://www.sgs.com/en/training-services/management-systems-and-standards/environmental-management/iso-14001-environmental-management-systems-internal-auditor-training>.